

L'ATUR I L'OCUPACIÓ JUVENIL A L'HOSPITALET, UNA QÜESTIÓ DE CIUTAT

Carles BARBA
Rafael RUIZ DE GAUNA

CONSELL DE LA JOVENTUT I L'ESPLAI
DE L'HOSPITALET

ÍNDEX

0. INTRODUCCIÓ

1. L'ATUR JUVENIL A L'HOSPITALET

- 1.1. Dades i anàlisi de l'atur juvenil a l'Hospitalet.
- 1.2. Conseqüències psico-socials de l'atur juvenil.

2. EXPERIÈNCIES I INICIATIVES D'ECONOMIA SOCIAL I D'AUTOOCUPACIÓ A L'HOSPITALET

- 2.1. Les Cooperatives Juvenils.
- 2.2. Les Associacions Infantils i Juvenils d'Educació en el Temps lliure (El Moviment d'Esplai a la ciutat).

3. LA CRISI DE CIVILITZACIÓ I LA INSERCIÓ SOCIAL DELS JOVES

- 3.1. Significat i contingut de la crisi de civilització.
- 3.2. Conseqüències de la crisi pel futur a mig termini.
La societat de l'any 2000.

- 3.3. El nou temps lliure d'utilitat social.
- 3.4. L'Educació dels nens i els joves per a la nova societat.
La inserció social dels joves.

4. PROPOSTES DE TREBALL PER ABORDAR L'OCUPACIÓ JUVENIL A L'HOSPITALET

- 4.1. Criteris que han de presidir l'actuació en aquest terreny.
- 4.2. L'estudi socio-econòmic de l'Hospitalet.
- 4.3. L'acció a curt termini.
- 4.4. La Comissió d'Ocupació Juvenil.

0. INTRODUCCIÓ

L'Atur i la desocupació dels joves, la seva dificultat objectiva d'inserir-se socialment i les conseqüències econòmiques i psico-socials que això comporta constitueixen alguns dels problemes més importants que té plantejada avui la ciutat de l'Hospitalet.

Òbviament, les causes d'aquesta situació depassen l'àmbit local i fins i tot nacional. Els marges d'actuació són per tant limitats. Ara bé, el nivell local s'ha demostrat com a útil per a desenvolupar projectes i iniciatives de divers tipus en l'àmbit de l'ocupació i especialment en el terreny de l'economia social.

El Consell de la Joventut i l'Esplai de l'Hospitalet, organisme que agrupa a la majoria de les entitats infantils i juvenils de la ciutat, ha iniciat una primera reflexió i treball sobre el tema, i ha volgut exposar-ne les seves primeres conclusions en el marc de la XXXI Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos que se celebra a l'Hospitalet.

En un primer apartat, oferim dades que expressen la dimensió del problema. En el segon capítol, exposem les iniciatives juvenils d'economia social existents a la ciutat. En el tercer apartat, situem el marc teòric general de la crisi de civilització i les tendències del futur a mig termini. Per acabar, plantejem el que, al nostre entendre, ha de constituir els criteris i les propostes bàsiques de treball per a desenvolupar l'ocupació juvenil a l'Hospitalet.

Estem davant d'una «qüestió de ciutat». D'una problemàtica que ja és real però que serà més difícil en els propers anys. Cal donar resposta a les situacions més urgents i sobretot, preveure i planificar el futur.

Ens cal finalment, ajuntar tots els esforços i recursos de què disposa la nostra ciutat i treballar plegats en una mateixa direcció. Aquest és l'esperit i la intenció de la Comunicació que presentem.

1. L'ATUR JUVENIL A L'HOSPITALET

Iniciem aquesta comunicació amb l'exposició d'unes dades que expressen la dimensió del problema de l'atur juvenil a la nostra ciutat. Tanmateix, aquestes dades no informen per si soles de la globalitat del problema. Hem analitzat en un segon apartat, les conseqüències psicosocials de la desocupació dels joves.

1.1. Dades i anàlisi de l'atur juvenil a l'Hospitalet

A L'Hospitalet de Llobregat, la població «activa» és de 114.838 ciutadans (1). La població en situació d'atur és de 28.799 persones (2) la qual cosa significa un 25 % de la població «activa», xifra lleugerament superior a la mitjana nacional.

Els joves aturats entre 16 i 24 anys —el que convencionalment s'anomena atur juvenil— són 13.567, un 47 % sobre el total d'aturats de la ciutat. En raó del sexe, la xifra dels joves aturats (6.650) és inferior a la de les joves de la mateixa edat sense feina (7.017). Els joves aturats entre els 16 i els 19 anys són un col·lectiu significativament superior als compresos entre els 20 i els 24 anys (7.215 i 6.352 respectivament). Totes aquestes xifres mostren al llarg dels anys una tendència en augment.

Exposem a continuació un quadre comparatiu d'aquestes dades respecte a l'any anterior:

	MARÇ 1985			MARÇ 1986		
	H	D	TOTAL	H	D	TOTAL
ATUR L'HOSPITALET	15.327	10.808	26.135	16.368	12.431	28.799
ATUR JOVES (16-19 anys)	3.597	3.611	7.208	3.418	3.797	7.215
ATUR JOVES (20-24 anys)	2.811	3.009	5.820	3.132	3.220	6.352
ATUR JOVES TOTAL	6.408	6.620	13.028	6.550	7.017	13.567

De tots aquests joves aturats, 10.132, és a dir el 75 % cerquen la seva primera ocupació.

Els aturats i inscrits a les oficines de l'INEM representen més del 30 % del total de joves entre 16 i 24 anys de la ciutat. Com se sap, donat que molts joves no estan inscrits per considerar-se estudiants o per no veure-li cap utilitat, es podria estimar que més del 50 % de la població activa juvenil està sense feina.

Aquesta situació, lluny d'oferir un futur esperançador, s'agreuja. En els propers cinc anys, s'incorporaran a l'edat laboral 28.189 joves, xifra extraordinàriament important fruit de l'estructuració de la piràmide d'edats de la nostra ciutat. A aquest fet cal afegir-li que en aquest mateix període, només entraran en edat de jubilació 14.164 persones (3), la qual cosa significa que caldria crear, a més a més dels llocs de treball per als aturats actuals, 14.000 més per als potencials joves que s'incorporin al mercat de treball.

De les dades exposades podem treure unes primeres conclusions:

- *La magnitud del problema és molt important*, ja que afecta directament o indirectament a la majoria dels joves de la ciutat.
- La dimensió de l'atur és més important quan es refereix a *les joves*, degut a la discriminació de la dona en el mercat laboral i a la concepció sexista de la societat.
- *Els joves entre els 16 i els 19 anys troben més dificultats* per tenir una ocupació que els de 20 a 24 anys, a l'inrevés del que succeeix a d'altres llocs de l'Estat (4).
- *La incorporació d'uns 28.000 joves* en l'edat laboral en els propers cinc anys, redimensiona el problema a curt i mig termini.
- S'ha pogut comprovar de forma clara que els joves amb un nivell de formació superior troben més fàcilment ocupació laboral. Per contra, a l'Hospitalet, entre un 10 % i un 20 % dels joves abandonen l'ensenyament reglat (F.P. i B.U.P.) en finalitzar l'E.G.B. (6), i més de 6.000 joves entre els 14 i els 17 anys estan desescolaritzats (7). Aquests joves, amb *poca formació i capacitació personal* i professional tenen ja greus dificultats per a inserir-se en el món laboral.

1.2. Conseqüències psico-socials de l'atur juvenil

Com dèiem abans, les dades per si soles no informen totalment del problema. En aquest sentit, exposem a continuació les conseqüències psico-socials més importants de l'atur juvenil.

- L'aparició progressiva de *situacions de marginació* i de desviació social (delinqüència, drogadicció, extensió de la pobresa).
- Sorgiment d'un *sentiment de frustració i d'hostilitat*. En una societat marcada pel consum i que incita a la possessió de tota classe de béns materials, no poder treballar i no poder, per tant, accedir a comprar i consumir, genera frustració i sentiments d'hostilitat social (8).
- Establiment d'una progressiva i creixent *dependència familiar* amb la corresponent manca d'autonomia personal i l'increment de tensions provocades per aquest fet.

- *Augment de l'individualisme i la insolidaritat.* Desconfiança envers les institucions polítiques i socials perquè no resolen el «meu» problema. Es viu un divorci entre la societat, formalment democràtica i amb llibertats de dret i, per altra banda, la manca d'oportunitats per a poder escollir.

Tot això comporta, com es diu a l'Informe Juventud en España del Ministerio de Cultura, que cal considerar als joves com una generació bloquejada per accedir a l'autonomia adulta, marginada pel sistema, especialment en l'activitat laboral, i aïllada socialment.

2. EXPERIÈNCIES I INICIATIVES D'ECONOMIA SOCIAL I AUTO-OCUPACIÓ DE JOVES A L'HOSPITALET

L'ocupació juvenil es pot afrontar mitjançant diferents mecanismes i instruments que l'Administració ofereix a les empreses per a estimular la contractació. Entre elles i a modus de resum es pot ressaltar:

- *Contractes indefinits.*
- *Contractes en formació* per a joves entre 16 i 20 anys. (En el mes de març, a les dues oficines de l'INEM de l'Hospitalet es van formalitzar 96 contractes d'aquest tipus.
- *Contractes en pràctiques*, per a joves que hagin finalitzat algun tipus d'estudi que permetin exercir una professió. En el mes de març es van formalitzar a l'Hospitalet 36 contractes en pràctiques.
- *Contractes temporals*, per a fomentar l'ocupació, d'interí, eventual, obra de servei determinat.

A més a més, en els darrers anys, les institucions públiques estan potenciant programes especials anomenats *Plans d'Ocupació Juvenil*, amb una clara finalitat d'inserció laboral dels joves. Bàsicament n'hi ha de dos tipus:

- De l'INEM en col·laboració amb les corporacions locals. En aquests, qualsevol ciutadà pot fer propostes a les corporacions locals corresponents o directament a la mesa de contractació perquè l'Ajuntament els gestioni.
- *De la Generalitat de Catalunya.* Dins d'ells es poden concertar convenis amb empreses, entitats i institucions sense finalitat de lucre, per afavorir la contractació de joves.

A l'any 1985, a l'Hospitalet, dins dels Plans d'Ocupació de l'INEM hi van participar 110 joves, amb una durada mitja de 6 mesos. Els pro-

grames concrets van ser: cocteleria, alimentació i consum, articles de regal i ceràmica, jardineria. El pressupost va ser de 46 milions.

En el mateix any i dins del II Pla d'Ocupació de la Generalitat hi participaren 97 joves, també amb una durada mitjana de sis mesos i amb un pressupost de 41,5 milions. Els programes realitzats foren: cocteleria, servei de festes a la ciutat, iniciació a la informàtica, promoció del cooperativisme, treballs de jardineria i treballs administratius a l'Ajuntament.

En els darrers anys, s'està assistint al neixement d'una nova modalitat, qualitativament diferent d'afrontar la crisi, tant a l'Hospitalet com a d'altres ciutats. Es tracta d'iniciatives d'autoocupació dins del que s'ha anomenat *economia social*.

Però què és exactament l'economia social? A tall d'aproximació, per economia social es pot entendre un tercer sector econòmic a cavall entre l'empresa pública i la privada que té entre d'altres un doble objectiu: la remuneració econòmica i la integració social. S'insereix en els sectors productius convencionals, però també obre camps de producció i serveis majoritàriament socials. Encara que s'utilitzen formes organitzatives d'empresa, aquestes es sostenen amb la participació i la democràcia interna, en una formació permanent continuada, en l'experimentació i en la innovació tècnica i organitzativa. Són iniciatives promogudes per actors socials que poques vegades havien actuat, com a «empresaris econòmics» i sí com a «emprenedors socials». Prioritzen la creació d'ocupació i la cobertura de necessitats econòmiques o socials, pel damunt de la remuneració del capital que es dona en ben poques ocasions. (9)

A l'Hospitalet, les dues experiències que destaquen en aquest terreny són les cooperatives juvenils i les associacions infantils i juvenils d'educació en el temps lliure.

2.1. Les cooperatives juvenils a l'Hospitalet

Una societat cooperativa «és una associació voluntària de persones naturals i/o jurídiques que es proposen millorar la situació econòmica i social dels seus components i de l'entorn on es desenvolupen. El servei mutu i l'aportació econòmica de tots els membres, permet accomplir una funció que tendeix a millorar les relacions humanes i que posa els interessos col·lectius pel damunt del benefici particular» (10).

Actualment, a l'Hospitalet s'han pogut detectar set cooperatives juvenils. En el següent quadre es resumeix les seves dades fonamentals:

Nom Cooperativa	Any creació	Activitat	Barri
Papers'99	1984	Arts Gràfiques	Collblanc
Tober, SCCL	1983	Conf. i Metall	Bellvitge
Aplic. informàtiques	1984	Informàtica	Centre
Video Acció, SCCL	1985	Video	Sta. Eulàlia
Meteor, SCCL	1984	Missatgeria	Gornal
La Brocha	1985	Pintura	Bellvitge
Llibr. Catalunya	1985	Llibreria	Sta. Eulàlia

Alguns elements significatius d'aquestes cooperatives són:

- Estan encara en un *estadi inicial*. Tenen pocs socis i una història curta.
- El seu *origen* s'ha produït a partir d'un *nucli de persones estable* i que, generalment, feia molts anys que es coneixia (alumnes de l'últim curs de FP, grups juvenils sensibilitzats per l'autor, grup d'un taller de video...)
- En general hi *manca una formació cooperativa* (coneixements comptables, fiscals, història i plantejaments del moviment cooperatiu, tècniques de gestió i organització...)
- El *capital inicial* aportat pels socis ha estat nul o quasi nul, donades les condicions sota les quals ha nascut (gent jove sense experiència laboral, crisi i atur). La capitalització s'ha anat produint a partir del propi treball dels socis, de préstecs privats i d'ajuts institucionals.
- La *coordinació entre elles és escassa*, encara que sí que es dona amb altres cooperatives o empreses del mateix sector econòmic. En concret, dues pertanyen a la FCTAC (Federació de Cooperatives de Treball Associat de Catalunya).
- L'*esforç, la dedicació i la il·lusió* per tirar endavant el projecte són tres constants presents en aquestes experiències. Sovint això comporta l'acceptació transitòria de remuneracions baixes o inexistents i una ampliació excessiva de la jornada laboral.

Actualment es detecten a l'Hospitalet alguns altres nuclis pre-ocupacionals fonamentalment relacionats amb educadors de carrer (Serveis Socials de l'Ajuntament) i escoles d'ensenyament mitjà. També han existit algunes experiències que no han reeixit.

En resum, no es poden aportar resultats definitius sobre aquestes experiències atès que totes són molt recents, només constatar que han generat un ambient d'esperança entre algun sector juvenil i que cada cop

més caminen vers una professionalització i gestió empresarial sense perdre llur identitat social.

2.2. Les Associacions Infantils-Juvenils d'Educació en el Temps Lliure

L'educació en el temps lliure és una realitat consolidada a la ciutat de l'Hospitalet. Actualment, més de trenta entitats —de servei públic i sense afany de lucre— eduquen a més de 5.000 infants i joves en el seu temps lliure. Aquestes entitats amb una història entre 5 i 20 anys, estan arrelades als barris i a la ciutat. Fan activitats diàries, de caps de setmana i de vacances (colònies i campaments). Vinculen d'una forma especial als pares en la gestió i educació de l'entitat.

Aquesta educació en el temps lliure pretén arribar a la totalitat de la persona, ajudant-la a desenvolupar les seves capacitats i aptituds, potenciant la seva inserció d'una forma responsable i crítica en la vida col·lectiva. Vol ser creativa, polivalent, cultural i humana, capaç de respondre a les necessitats socials actuals i futures.

El Moviment d'Esplai de l'Hospitalet, constitueix una referència modèlica a Catalunya que entronca plenament amb allò que hem definit com a Economia Social.

La dimensió i els seus trets definitoris des d'aquest punt de vista són:

- Ens estem referint a un col·lectiu que agrupa a uns *cinc-cents joves*. Aquests monitors i educadors que treballen en equip, es troben en alguns casos retribuïts, encara que no es pot parlar d'un autèntic sou, ja que es tracta, generalment d'una gratificació o quantitat simbòlica. En aquestes entitats hi conviuen monitors totalment o parcialment remunerats amb d'altres que no ho estan. Es tracta per tant d'una entitat mixta, amb voluntaris i remunerats. *Dels cinc-cents joves, 180 estan remunerats en alguna mesura* a raó d'unes 150.000 ptes de mitjana anual.
- Tenen un clar *projecte ideològic i educatiu* que configura la identitat i cohesió de les entitats: Anàlisi de la societat i el temps lliure, concepció de la persona i la societat, objectius i mètode educatiu, planteig de recursos econòmics i infraestructurals.
- Existeix una aposta forta en esdevenir *professionals* en la doble accepció de la paraula: econòmica i qualitativa. Hi ha una autèntica preocupació per la formació dels seus membres i pel reciclatge permanent, així com pel reconeixement social d'aquesta professió.
- En la mesura que aquestes entitats es desenvolupen, es produeix un

procés d'especialització en les funcions: les pròpiament pedagògiques o educatives, les infraestructurals i les de gestió. Tenen uns mecanismes de decisió participatius i democràtics.

Pel procés organitzatiu complex que suposen, han esdevingut autèntiques *escoles de gestió*.

- La tasca d'aquests joves constitueix *un servei a la col·lectivitat* en el camp sòcio-educatiu i cultural de la ciutat. Estem doncs davant d'una iniciativa que *ocupa els joves i que és socialment útil*.

Per la seva dimensió i significació, aquesta experiència, és segurament la més important pel que fa a l'ocupació dels joves en el camp de l'economia social a l'Hospitalet i que convé que sigui considerada també des d'aquest vessant.

3. LA CRISI DE CIVILITZACIÓ I LA INSERCIÓ SOCIAL DELS JOVES

Seria ingenu i sobretot poc rigorós voler pensar en aquest tema únicament des de la perspectiva de l'Hospitalet. Convé doncs que el contextualitzem perquè només d'aquesta manera comprendrem la nostra realitat més immediata i sabrem encertar en la iniciativa local que puguem tenir.

És per això que introduïm en aquesta comunicació un espai destinat a la reflexió sobre el contingut i significat de la crisi de civilització que estem vivint i les seves conseqüències a mig termini.

Hi ha nombrosos experts que han analitzat des de diferents òptiques aquest problema. Per la nostra banda, fem nostres aspectes importants de les reflexions i els estudis que han realitzat John NAISBITT, Adam SCHAFF, Roger SUE i el mateix Joan N. GARCIA NIETO, persona qualificada a la nostra comarca i al nostre país en aquesta qüestió (11).

3.1. Significat i contingut de la crisi de civilització

La crisi que afecta la societat actual no és solament una crisi econòmica, és una crisi de civilització ja que afecta tots els àmbits de la vida humana i social. Ens trobem davant l'esgotament d'un ordre social i econòmic internacional que ha entrat en crisi i que demana el recanvi per un nou ordre i una nova manera d'estructurar la societat.

La crisi actual afecta l'estructura ocupacional, les relacions de producció, els hàbits culturals i familiars, les actituds, els valors i d'una manera especial el paper del treball en la vida social i de les persones. L'educació dels nens i els joves serà objecte de modificacions importants per adaptar-se a aquesta nova situació.

Estem davant d'una autèntica revolució de dimensions tan importants com les de la primera revolució industrial del segle XIX o fins i tot més. Hem de parlar de canvis qualitius perquè tenen una significació diferent i més gran que la simple suma de molts canvis i avenços de la societat.

La innovació tecnològica i la seva incidència en la vida productiva i social és, probablement, el fenomen que de forma més important genera aquesta situació. Com diu Adam Schaff (12) «la màquina, que en el moment de la primera revolució industrial ajudava i fins i tot substituïa l'home en el seu treball físic, ajuda ara i substitueix cada vegada més el treball de l'intel·lecte humà». Aquest fet i les seves conseqüències, obrirà una nova època en el progrés de la humanitat.

A la innovació tecnològica cal afegir-li la crisi econòmica que s'inicià a la dècada dels setanta per explicar globalment la crisi i el moment actual. Aquests dos factors, que en aquest moment són dependents l'un de l'altre, fan que ens trobem en una cruïlla important de la història.

3.2. Conseqüències de la crisi per al futur a mig termini. La societat de l'any 2000

No podem preveure aquí com es resoldrà definitivament aquesta crisi i per tant, les conseqüències últimes de la mateixa. Això dependrà de la voluntat i de la capacitat de reacció dels centres de poder mundials per a modificar el que ara és una tendència que apareix com a indefectible.

La situació actual no ens permet ser gaire optimistes en el sentit que està emergint ja i a molts indrets consolidant-se, el que s'ha anomenat una societat «dual» o «patològica». Una societat que ve descrita per una minoria de persones amb feina fixa, estable, ben remunerada i la immensa majoria sense feina ni ocupació, treballant eventualment o en l'economia submergida.

Aquest resultat és el fruit de la sortida de la crisi marcada per la llei de l'oferta i la demanda. Provoca costos socials gravíssims i genera noves formes de marginació i de pobresa: delinqüència, frustració, pobresa econòmica i cultural, marginació de la gent gran i dels joves.

Davant d'aquesta tendència salvatge, convé preveure i organitzar el futur ja que en el cas contrari, la societat patològica esdevindrà una realitat amb molt poques possibilitats de modificació.

Cal organitzar i preveure aquest futur, però, a partir de les dades que ens ofereix la realitat. Fóra absurd voler obviar o fins i tot frenar, la innovació tecnològica. El que cal és segurament, com diu García-

Nieto (13), «gestionar el progrés tècnic com un tot», és a dir, gestionar les noves tecnologies i el món del treball en general, tant en funció de la disminució del treball productiu assalariat com de l'aparició de les noves necessitats socials».

En qualsevol cas, hi ha una sèrie de fets que hem de preveure perquè es produiran amb tota certesa o perquè cal pensar-hi:

- *No hi haurà «feina» per a tothom.* L'ocupació directament o indirectament productiva per a tothom, al menys a ple temps, no serà possible.

Adam Schaff vaticina que «El 25 % o més dels que ara estan ocupats en treballs directament productius, seran despatxats abans de final de segle, degut precisament a la innovació tecnològica».

- *El treball, tal i com l'hem entès fins ara deixarà de ser el centre principal del cicle de la vida humana.*

Es parla que a l'inici del proper segle l'esperança de vida «activa» serà de 25 anys, vint anys menys del que ha succeït en el temps recent. Això vol dir que el centre d'atenció de les persones es repartirà o fins i tot estarà més en altres aspectes de la vida social i humana.

El treball constituirà únicament una tercera o quarta part del temps de les persones.

- *L'esquema clàssic «d'educació-treball-jubilació» deixarà de funcionar.* La formació i reciclatge permanent, les mutacions i canvis en les ocupacions i la nova distribució del temps fa replantejar l'esquema linial esmentat basat en un determinat tipus de societat. El nou ordre econòmic i social significa necessàriament i de forma intrínseca un canvi en els processos educatius i de formació de la societat en general.

- Fruit de les tres premisses o hipòtesis anteriors, es desprèn aquesta última consideració.

La innovació tecnològica que redueix el treball directament productiu provoca que *s'incrementi el «temps lliure»*. Aquest temps lliure que ja ara és important per la seva magnitud però també per la seva significació, esdevindrà un *element definitori de la nostra societat a mig termini*.

Aquest nou temps, però, no pot ser bàsicament un temps d'oci que ve definit sobretot per oposició al temps de treball donat que aquest perdrà la seva importància.

Aquest *nou temps lliure ha de ser un temps d'utilitat social* i d'ocupació no directament lligada al procés productiu.

3.3. El nou temps lliure d'utilitat social

Anem doncs cap a «la societat del temps lliure», en la qual aquest nou temps tot i no ser l'únic (hi haurà temps de treball i temps d'oci) tindrà una importància cabdal.

Aquest temps nou pot i ha de ser un «temps d'utilitat social», un temps en què es desenvolupin realitzacions i la gent l'organitzi entorn d'activitats com la millora de l'hàbitat i l'entorn o l'educació de nens i joves, la conservació de la natura, la formació permanent, el treball cultural, les tasques de serveis socials, etc.

Per a molta gent aquest temps serà l'única possibilitat d'inserir-se socialment perquè no tindrà feina directament productiva i, per a altres que la tinguin, serà també un espai important.

Aquest temps d'utilitat social serà, i ja ho és en part, un factor bàsic per a lluitar contra la crisi econòmica i l'atur. És en aquest temps lliure on s'han de generar en el marc de l'auto-ocupació i de l'auto-producció iniciatives d'utilitat social i activitats personals i comunitàries de servei social.

Cal dir per altra banda que aquestes iniciatives no poden sortir exclusivament i sobretot de l'Administració de l'Estat. La viabilitat d'aquestes iniciatives té molt a veure amb la lliure elecció i agrupació de les persones que, òbviament, haurem de tenir tota l'ajuda possible de l'Administració per a desenvolupar els projectes d'utilitat social.

Dir finalment que aquesta nova situació d'aquest temps lliure no s'improvisa i que, en conseqüència, cal organitzar i potenciar aquest temps i sobretot dotar a la societat i molt especialment als nens i als joves d'avui dia dels instruments i la capacitat necessària per a afrontar aquest nou rept. En aquest procés, l'Administració i la iniciativa comunitària han d'anar d'acord i han de treballar conjuntament.

3.4. L'educació dels nens i els joves per a la nova societat.

La inserció social dels joves

Parlar d'inserció social dels joves significa parlar de quins instruments s'han de dotar per adaptar-se i viure en una societat que funciona en unes coordenades noves.

El sistema educatiu vigent està en bona part obsolet donat que està plantejat més en funció d'una societat passada que no del futur.

El procés educatiu es fonamenta en dos implícits que, tal i com ens explica Albert Serra (14), han deixat de ser certs.

1. En acabar el procés educatiu hi ha un lloc de treball per inserir-se.

2. El treball com a aportació de cada individu al col·lectiu social tindrà caràcter de treball assalariat.

Aquests dos implícits no es produeixen en molts casos i molt aviat no es donaran en la majoria.

Cal doncs educar en una sèrie d'activitats i valors que preparin als nens i als joves per a viure i inserir-se socialment (15).

Heus ací cinc proposicions en aquest sentit:

- Cal reforçar una formació bàsica i sòlida i de qualitat que capaciti els joves per exercir la *polivalència*. Cal estar preparat per a fer diverses coses, diverses feines, ja que la feina única i estable serà cosa del passat.
- Cal formar-se *permanentment*. Únicament d'aquesta manera es pot assegurar l'adaptació als nous canvis i les noves situacions.
- Cal educar i fomentar la *mentalitat «emprenedora»* contraposada amb la mentalitat «d'assalariat» present de forma majoritària a la nostra societat.
- Vinculat amb l'anterior, cal desenvolupar especialment *actituds, valors i capacitats* com són: l'esperit d'iniciativa, la capacitat de cooperació, d'acció, d'autoresponsabilitzar-se sobre el propi futur, de gestió i d'administració, d'assumpció de riscos i dubtes, la capacitat de pensar de forma autònoma.
Valors d'amor a l'aprenentatge, de llibertat, de justícia i de solidaritat.
- Cal finalment, *vincular els espais i institucions educatives de nens i joves amb la resta de la societat* perquè únicament a través d'aquestes relacions capacitarem a nens i joves pel futur.

Hem centrat aquesta darrera part en els aspectes educatius per a la inserció social dels joves. Està clar que aquesta no pot ser l'única línia de treball en aquest camp. Desenvolupem, doncs, en el proper capítol aquelles propostes que ens semblen necessàries per a fer una feina eficaç per l'ocupació juvenil a l'Hospitalet de Llobregat.

4. PROPOSTES DE TREBALL PER ABORDAR L'OCUPACIÓ JUVENIL A L'HOSPITALET

Marcel Planellas analitzava fa uns mesos en un diari de Barcelona (16) que les preocupacions bàsiques dels Ajuntaments democràtics l'any 1979 van ser: ordenar i racionalitzar el creixement urbanístic, dotar d'infraestructures bàsiques els barris i donar serveis als sectors socials més necessitats. Actualment, es pot parlar d'una situació diferent amb l'apa-

rició «d'una nova crisi urbana» que té com a eix central la crisi econòmica.

Les conseqüències d'aquesta nova crisi constitueixen les preocupacions centrals dels Ajuntaments d'ara a moltes ciutats i poblacions. Temes com l'atur, les bosses de pobresa, l'economia submergida i la marginació laboral i social dels joves i dels vells són temes de primer ordre.

La iniciativa local s'ha demostrat com un nivell molt útil i innovador per a abordar la crisi econòmica. No podem caure en el parany de pensar que, com que la crisi és de dimensions internacionals, no es pot fer absolutament res des d'un àmbit local.

Existeixen experiències i iniciatives innovadores a molts municipis d'Europa i també, cada vegada més, al nostre país que ens demostren que es pot fer molta feina.

L'Hospitalet no és una excepció. Com ja hem senyalat en capítols anteriors, existeixen experiències i realitzacions a tenir presents.

Exposem a continuació, cinc criteris bàsics a tenir en compte i tres propostes concretes de treball per a abordar globalment l'ocupació juvenil a la nostra ciutat:

4.1. Criteris que han de presidir l'actuació en aquest terreny

- 4.1.1. Cal conèixer la nostra realitat immediata de forma sistemàtica i rigorosa.
- 4.1.2. Hem de treballar amb una visió a *llarg termini*. Cal planificar el futur i en funció d'aquests objectius, concretar realitzacions i terminis.
- 4.1.3. S'han d'atendre les necessitats més urgents i immediates a partir dels instruments i mecanismes de què disposem en l'actualitat.
- 4.1.4. Es necessària la implicació de tots els sectors interessats, agents socials i econòmics de la ciutat i, juntament amb l'Administració local, plantejar-se un treball conjunt.
- 4.1.5. Cal coordinar l'acció desenvolupada des de l'Hospitalet amb la realitzada a partir d'altres administracions i municipis.
- 4.1.6. Cal un centre coordinador i animador de la vida socio-econòmica de la ciutat que dirigeixi aquest procés.

4.2. L'estudi socio-econòmic de l'Hospitalet

Ens cal conèixer la realitat en profunditat de forma sistemàtica i rigorosa. En aquest sentit, convé fer un estudi complet sobre l'estructura socio-econòmica de la ciutat i el seu desenvolupament industrial, comercial i cultural.

Aquest estudi s'ha de referir al panorama actual però ha de tenir també un caràcter prospectiu que permeti definir grans objectius a llarg termini.

4.3. L'acció a curt termini

Convé continuar alguns aspectes ja iniciats i, sobretot, millorar i ampliar els Plans d'Ocupació Juvenil de l'INEM i de la Generalitat.

S'ha de donar suport de forma decidida i molt més important a aquelles iniciatives d'autoocupació i d'economia social que estan emergint a la nostra ciutat. El que s'ha fet és insuficient i de vegades, mal dirigit.

4.4. La Comissió d'Ocupació Juvenil

Tal i com s'ha dit anteriorment, és imprescindible la implicació de tots els sectors interessats, agents econòmics i socials de la ciutat, per abordar de forma completa la qüestió de l'ocupació i la inserció social dels joves.

La sensibilitat entorn el tema és creixent en molts àmbits de l'Hospitalet. Estem davant d'una qüestió de ciutat que demana ajuntar tots els esforços en una mateixa direcció.

Proposem des d'aquí, la creació d'una Comissió d'Ocupació Juvenil en què estiguin presents els diferents sectors implicats: les agrupacions d'industrials, de comerciants, els sindicats, les associacions juvenils, les iniciatives d'autoocupació, les entitats de la ciutat i l'Administració.

Aquesta Comissió hauria de constituir l'element coordinador i dinamitzador per a una actuació eficaç en aquest terreny.

NOTES

- (1) Padró de 1981 de l'Hospitalet de Llobregat.
- (2) Dades facilitades per l'Ajuntament de l'Hospitalet de Ll. i les oficines de l'INEM (març 1985 i 1986).
- (3) Cens de 1985. Ajuntament de l'Hospitalet de Ll.
- (4) PEREZ AMOROS, Francisco. *Paro y empleo juvenil. Treball i Atur*. Fundación EMI. Barcelona, 1984. Pàg. 108.
- (5) GARCIA-NIETO, Juan. *Exigencias para una política de empleo alternativa. Treball i Atur*. Fundación EMI. Barcelona, 1984. Pàg. 73.
- (6) Dades facilitades pel Departament de Dinàmica Educativa de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Ll.
- (7) CARVAJAL, Esther. *Estudi sobre la infància i la joventut a l'Hospitalet de Llobregat*. Serveis Socials de l'Ajuntament de l'Hospitalet. (Estudi encara no publicat.)
- (8) 14 H 24. *L'Hospitalet Jove. Qué hacemos y cómo somos los jóvenes de l'Hospitalet*. Publicació del PMC de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Ll. L'Hospitalet de Ll. 1983. Pàg. 34.
- (9) SERRA, Albert i PLANELLAS, Marcel. Notes extretes d'un article aparegut a la revista «EL MÓN» n.º sota el títol *Economia social, experimentar per crear*.
- (10) ROJO, Maravillas i NAVARRO, Josep M. *Caracterització general de la Societat Cooperativa Catalana*.
- (11) GARCIA-NIETO, Juan. *Crisis de civilització industrial i lleure*. Ponència presentada a les Jornades «Lleure Infantil i Municipi» Barcelona, novembre de 1985. Recomanem especialment la lectura d'aquest treball en el qual ens inspirem en aquest capítol.
- (12) SCHAFF, Adam. *La crisis de civilización industrial*. Ponència presentada a les «Jornades Atur i Ocupació Juvenil». Ajuntament de Barcelona, 1985.
- (13) GARCIA-NIETO, Juan. (Veure treballs esmentats.)
- (14) SERRA, Albert. *Para algo más que sobrevivir*. Article aparegut a la revista «Entre jóvenes», n.º 3 del mes de maig de 1985. Barcelona.

- (15) LUDEVID, Manuel. *Reflexiones sobre la escuela desde el mercado de trabajo*. «Entre jóvenes», n.º 3 del mes de maig de 1985. Barcelona.
- (16) PLANELLAS, Marcel. *La nueva crisis urbana vista desde la economía*. «EL PAIS», 24.08.85.

NOTA: En el mes de maig de 1987, en el context de Firaciutat, s'ha constituït el CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL DE L'HOSPITALET. Al nostre entendre, la incorporació del Consell de Joventut i Esplai de l'Hospitalet i el tractament específic de l'ocupació juvenil en aquell Consell vindria a suplir i fins i tot a millorar la proposta de la Comissió d'Ocupació Juvenil de la ciutat que vàrem formular al maig de 1985 en el moment d'escriure la nostra comunicació.

Els autors